

Kanadas Magyar Ujság
 Kanada és az angol birodalom leggyorsabban terjedő magyar lapja.
 Megjelenik: minden hétfőn
 Előfizetési ára: \$3.00
 Kétféle országban: \$3.60
 Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Winnipeg, Man.
 296 1/2 Main Street

Canadian Hungarian News
 Canadian Magyar Ujság is the leading Hungarian Newspaper with the largest circulation in the British Empire.
 Annual subscription price:
 In Canada \$3.00
 In foreign countries \$3.60
 Office and printing plant
 296 1/2 Main Street
Winnipeg, Man.

VOL. VI. ÉVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA, 1929. MÁJUS 25. SZOMBAT

NO. 21. SZÁM.

CRITIQUES IN THE BRITISH PARLIAMENT CONCERNING THE TRIANON PEACE-TREATY

Captain Elliot speaking on the Hungarian Question, has said that the frontiers of Hungary, as marked out by the Treaty are an impossibility. Never has the World seen such frontiers.
 Lord Newton said in the English House of Lords, that Hungary had been a flourishing country before the war, the most perfect Geographical and Economical Unit in Europe. And now it is torn asunder. Her peoples destined to exchange a higher culture for a lower one. The worst of it is that 3 1/2 million Magyars and 1 1/2 million Germans were transposed just like cattle from one State to another without taking their opinion about it. He insists on having a popular suffrage.

Viscount Bryce, on the same occasion, stated similarly that the only right way of dealing with the question would be a popular suffrage. The Magyars and Széklers — says he — are a high-minded people, with a strong feeling of patriotism. They will never be reconciled to a state of things which they consider unjust.
 Viscount Bryce, spoke of Hungary on the occasion of the Ratification of the Trianon Treaty also. He strongly condemned the hard conditions imposed upon Hungary, and protested against injustice.

— Hungary is one of the Oldest Kingdoms in Europe, in which one of the most liberty loving peoples is living. Hungary has played an important part in the History of the World. Through many centuries she has been fighting valiantly for her liberty against the Habsburgs and always had a warm sympathy for England. It has been established beyond possibility of doubt, that her Prime-Minister Count Steven Tisza, in the Crown-Council preceding the outbreak of the war, used all his influence for the preservation of Peace.

On the results of the Peace Viscount Bryce speaks thus:
 „In Eastern Europe and the Balkans peoples of different races and languages are living in close proximity, so mixed up with each other, that it is impossible to place every community under a government of its own race. But the Peace-Treaty of Trianon have shot far beyond the mark. The principle of National Self-determination has simply been thrown out of the window, even in cases, where it would have been right to apply it. Take for instance the case of the Széklers. They are living on the outskirts of Transylvania between the Moldavian frontier and Maros-Vásárhely. Might it not have been possible to draw the Magyar frontierline in such a way as to include the Magyar parts of Transylvania and the Széklerland? Or if this would have been difficult, why was not the question solved by way of a corridor which should have established a connection between the Széklers and the other Magyar speaking parts of Transylvania? Or why has not Autonomy been stipulated for them instead of this purely Magyar population being ordered under Roumanian rule, which has shown already what use it makes of the power, placed in its hands?

It is inexcusable, that purely Magyar cities e.g. Kolozsvár, Nagyvárad and Arad have been given over to Roumania under the pretence, that their neighbourhood contains a large

number of Roumanian population. For, this means, that the intelligent, cultured and enterprising inhabitants of these cities, from whom enlightenment has spread to the neighbouring country, from whom the population of the villages have learnt a higher civilization and culture, should be handed over and sacrificed to an illiterate, backward multitude. The whole country had experience a speedy retrogression the higher Magyar culture being thus pushed into the background.

Pozsony has been given over the Czechs, that they may have a Danube port. But this object might have been attained without placing large districts of almost purely Magyar speech under their rule. The celebrated Universities of Pozsony and Kolozsvár have been taken from the Magyars. They have lost also all their forests, all that mountainous district which encircles the Great Plain.

It is said, that provision has been made for the defence of the Minorities. It has appeared already, what this is worth. The new Roumanian rulers are at work rooting out the Magyar language and putting the Roumanian in its stead. Since the Roumanians occupied the country, religious and racial persecutions have been ceaselessly going on. And the situation is just as bad in Czechoslovakia and Jugoslavia.

What the Great Powers are doing to day is nothing else than a trial to heal old grievances by new and greater ones. There is an utter disregard of Wilson's 14 points.
 We hope for a rebirth of Hungary. I have full confidence, Viscount Bryce concluded his remarkable address about the future of that Country. For, what can make a country great, — is the spirit of the people and this spirit — the spirit of the Hungarian Nation — is not broken.

EZT A CIKKET ADJA AT ANGOL ISMERŐSEINEK OLVASÁS VEGETT ES SZEREZZEN LEGALABB EGY UJ BARÁTOT A FÖLDRETI PORT MAGYARSÁG ÜGYÉNEKI

Szörnyethalt egy magyar munkás

Borzalmas szerencsétlenség híre érkezett hozzánk a Saskatchewan tartománybeli Plunkettről. Oláh Imre honfitársunk, aki Mészáros István magyar farmer gazdaságában dolgozott, munka közben túl közel ment a darálógépet hajtó traktor tárcsájához, amely elkapván Oláh kabátujját, a szerencsétlén embert úgy össze-vissza marcangolta, hogy négy órai szenvedés után iszonyatos kínok között kiszenvedett.

A Watrousról kisető orvos már mit sem tudott rajta segíteni. Oláh honfitársunk családostól együtt évek óta dolgozott a Mészáros farmon. A szomorú hírből még vigasztaló, hogy a család \$1,300 kártérítést kap, miután Oláh Imre biztosítva volt a Szövetségnél.

KANADAI MÉZ — HOLLANDIÁNAK

Nem is gondolná az ember, hogy a szépen fejlődő kanadai méhészet milyen nagy arányokat öltött. A múlt évben termelt 22 millió fontnyi kanadai mézből még Hollandia és Anglia is importált közel egymillió fontot.

SZAZAN PUSZTULTAK EL A CLEVELANDI KÓRHÁZ-TÜZBEN

VILLAMOS RÖVIDZÁRLAT KÖVETKÉZTÉBEN KIGYULLADT FILMEK MÉRGEK FÜSTJE SZEDTE A LEGTÖBB ALDOZATOT. — HÁROM HATÁLMAS ROBBANÁS RÁZKÖTTA MEG AZ ÓRIASI ÉPÜLETET

A múlt hét szerdáján oly nagyarányú szerencsétlenség történt Clevelandban, amelyre évek óta nem volt példa. Az egyik legjobb hírű clevelandi kórház X-szár vagy más néven Röntgen-műtermében rövidzárlatból kifolyólag tűz ütött ki s ennek következtében a terem hatalmas vasajtai önműködőleg bezáródtak, hogy a tűz tovább ne terjedhessen. A lángok oly rohamosan törtek elő, hogy nemcsak a Röntgen vizsgálat alatt levő betegek, hanem még az orvosok és ápolónők sem tudtak kimenekülni a műteremből és a keletkezett mérgező gázokban azonnal megfulladtak. A tűz ugyanis behatolt a fényképező filmek tartalmzó szekrényekbe és az pilanatok alatt lángborította. A nagy sietéssel égő filmek rettenetes szagú gyilkos gázt fejlesztettek, majd mérföldekre elhalasztó robbanással

feltörték a műtermen vasajtait és mérgező gázt percek alatt elárasztották az egész kórházépületben. Leírhatatlan pánik tört ki a betegek között. Még a járó tudók sem tudtak menekülni, sőt az orvosok és ápolók legtöbbje is elvesztette eszméletét és egy-két perc alatt megfulladt a mindent átható mérgező gázban. Cleveland egész térsége kivonult a borzalmas tűzvészhez és a tüdőzők sokszor veszélyeztetették az életüket, csak hogy minél több embert megmenthessenek. Többen közülük azonban még gázlárccal sem bírták ki a gyilkos gázt és megtáncorodva ott pusztultak el a lángrengetegben. Az áldozatok száma a legutóbbi jelentések szerint 128-ra emelkedett és több súlyos sebesült életbenmaradása kétséges.

Magyar lovakat vásárol Oroszországtól

Budapestről érkezett híradások arról számolnak be, hogy hét szovjet katonatiszt érkezett május közepén Budapestre, akik a vörös hadsereg részére 4000 lovat szándékoznak vásárolni a világhírű lovakat tenyésztő magyar gazdáktól.

A vörös tiszteket alapos megfigyelés alatt tartják, nehogy a lóvásárlást ürügyül felhasználva bolsevik propagandával esetleg zavart idézzenek elő. Amint összevásárolták a lovakat, a szállítmánnyal egyidőben azonnal Flume felé irányítják őket, ahonnan hajón folytatják majd utjukat Odessza felé.

16 ember életét mentette ki a tüzből

Quebec egyik külvárosi bérházában, ahol három család lakott a kora hajnali órákban tűz ütött ki s csupán egy szolgálatot teljesítő rendőr éberségének köszönhető, hogy a háznak mind a 16 lakója benn nem égett. Ugyanis amikor a rendőr észrevette a magasbátörő lángokat és berontott az égő házba, a lakók már mind elájultak a rettenetes füsttől és ha a rendőr három segítségül hívott emberrel ki nem vonszolja őket a már-már összezsugorodó házból, úgy menthetetlenül odavesznek.

NEGYVENÖT MÉRFÖLD MOTORNÉLKÜLI REPÜLŐGÉPEN

Darmstadtból jelentik: Nehring, a vitorlarepülés világrekordere ma újabb vitorlarepülést hajtott végre. Ezúttal 45 mérföldet sikerült megtennie a motornélküli repülőgépen, ugyhogy majdnem elérte legutóbbi világrekordját. Nehring a Darmstadt mellett fekvő Frankensteinből startolt, mintegy 300 méter magasságból. A vitorlái repülőgépvégigrepült a Berg-Strasse vonalán és Heidelbergtől dére szállott le, miután a kedvező szelek alábbhagytak. A motornélküli repülőgép a 45 mérföldes utat 1 óra 40 perc alatt tette meg.

MEGKEGYELMEZTEK A GYILKOSNAK

Ontario tartomány Port Arthur kikötővárosában akasztásra készült Ellis montreali hőhő. Még február 14-én történt ugyanis, hogy John Bihun egyik régi barátját, akivel együtt dolgozott a fényképező műteremben, a bíróság május 17-re tüzte ki a gyilkos kivégzését, az utolsó pillanatban azonban megérkezett Kanada főkoronbírójának távirata, amely életfogytiglani börtönrre változtatta át Bihun büntetését.

Halálra keresik a gyilkos félvért

THE PAS, Man. május 20. — A múlt pénteken elkövetett borzalmas gyilkosság elkövetőjét már napok óta hiába keresik. Nemcsak a tartományi rendőrség, hanem a környékbeli farmerek is elkövetnek mindent, hogy az őserdők vadonjában bujdosó félvért kézrekerítsék. A feldühödött vadember ugyanis féltékenységből agyonlőtt egy asszonyt, akinek férje is csak annak a szerencsének köszönhető, hogy menekülését, hogy nem sült el a félvér fegyverre.

Deportálják a kommunistákat

Az Egyesült Államok kormánya ugylátszik szintén megelégedte a vörösek mindenütt zavart keltő aknamunkáját és legújabbban elhatározta, hogy az európai születésű kommunistákat deportálják. Nem menti meg a bolsevistákat az sem, ha polgárai az Egyesült Államoknak, mert a polgárpapírjaikat egyszerre elkobozzák. A kommunista lapok nem mernek megemlékezni a dologról, mert félnék tőle, hogy olvasóik menekülnek táborukból. Állítólag két-három ezer magyart is fognak deportálni, akik tagjai a kommunista betegesüléző egyletnek.

VISSZATÉRT A ZEPPELIN

ÖT MOTORJA KÖZÜL HÁROM FELMONDTA A SZOLGÁLATOT A FÖLD KÖZI-TENGER FELETT — HÁROM LESZÁLLÁSI KISÉRLET UTAN VEGRE IS FRANCIA FÖLDÖN VOLT KÉNYTELEN KIKÖTNI A BORZALMAS VIHARBAN MEGTÉPÁZOTT LEVEGŐRIAS

Amint lapunk múlt számában előre jeleztük, a németek legújabb Zeppelin léghajója, amely már egyszer sikeresen átrepült Amerikába, múlt szerdán újra nekivágott az Atlanti Óceánnak. A léghajó rengeteg postát, expressz csomagot és 18 utast vitt magával a 41 főnyi legénységen kívül. Eredetileg kijelölt utirányát pontosan követve, a szivaralaku, ezüstszínű gépmadár Franciaország felett uszott a Földközi-tenger felé, hogy az Atlanti Óceán északi részén dühöngő szélviharokat kikerülje. A Gibraltári szoros közelében azonban érhethetlen okból öt motorja közül három szinte ugyanegy időben felmondta a szolgálatot és miután a motorok kénytelen volt amerikai utját megszakítva visszafordulni.

Szerencsétlenségre időközben oly hatalmas vihar kerekedett, hogy a Zeppelin csupán nagy nehézségek árán tudta elérni Toulent francia hadikikötőt, melynek léghajóhangárjában talált menedéket. A francia hatóságok a legnagyobb előzékenységgel álltak a leszállásra kényszerült németek segítségére, amiért a német kormány táviratilag mondott köszönetet. Ugyanekeg azonban a Maybach motorgyár saigoru vizsgálót indított, hogy megállapítsa a motorhiba igaz okát. A Zeppelin a jelek szerint legalább egy hétig kénytelen francia földön maradni, míg a Németországból érkező új motorokat beazerelik. Még nem döntöttek aziránt, hogy a léghajó azután visszamegy-e Berlinbe avagy újra nekifut az óceánnak Amerika felé.

REPÜLŐGÉPGYÁRAT LÉTESÍTETEK VANCOUVERBEN

Az egyik vancouveri hajógyár egy Seattlei repülőgépgyárral egyesülve, hamarosan megkezdte a repülőgépgyártást, melyhez kihasználja kanadai építőanyagot fognak használni és csak kanadai munkaeserőt fognak alkalmazni a motorokat egy montreali gépgyár fogja szállítani s így a Vancouverben gyártott repülőgépekre joggal fogják ráfesteni: „All-Canadian Product.”

A NÉMETEK 100 PÉZSMÁHÓDOT VÁSÁROLTAK KANADÁTÓL

A közelmúltban érdekes vasuti szállítmány haladt keresztül Winnipegben. A Manitoba tartománybeli Oak Lake vidékéről kezen ezer darab élő muskratot szállítottak Németország legnagyobb kikötőjébe, Hamburgba. Állítólag ez a legnagyobb élő pézsmahódszállítmány, amely Kanadát eddig elhagyta és min denesetre nagy lökést fog adni a németországi muskrat-tenyésztésnek.

LEGUJABB HIREK

A KANADAI MAGYAR SZÖVETSÉG, br. Cávossy József elnök megbízásából keletkanadai köruton levő központi titkárá Montreálba érkezett, honnan folytatta utját a déontariol magyar telepek felé. Istvánffy titkár május 26.-án, vasárnap délután két órára szövetségi nagygyűlést hívott egybe a montreali Prince Arthur Hallba, amelyen a Magyar Társadalmi Club felkérésére az ottani magyarság vezetői ismertetni fogják a kanadai magyarság összefogásának szükségességét. Az impozánsnak ígérkező nagygyűlés iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg és remélhető, hogy a keleti és nyugati magyarság szorosabb együttműködése már csak a közeljövő kérdése.

CALGARYBAN UJABB REPÜLŐSZERENCSETLENSÉG történt múlt vasárnap, amely a kis kékfedelű mindkét utasának életébe került. A repülőgép a szerelők állítása szerint kifogástalan állapotban szállt fel, de mintegy 2500 láb magasságban az egyik felső szárnya, kideríthetetlen okból elvált a törzstől, mire a gép a pilóta minden ügyessége ellenére elvesztette egyensúlyát és a vasuti pályatestre zuhanva izé-porrá tört. A romok közül a felismerhetetlenségig összeroncsova húzták ki a két áldozatot. VÉGRE-VALAHÁRA BEKÖSZÖNTÖTT TAVASZI IDŐ a már szinte megszokottá vált hétfégi autószerencsétlenségek mellé a vízgyázatlan csónakázók egész sorának végzetét iktatta a hirrovatba. Egyedül Ontarióban 11 emberéletet követelt a vízisport.

VÁLTSÁGOS NAPOKAT ELNEK INDIÁBAN az európaiak. India különböző városainak európai negyedében ugyanis május 20-án éjjel ugyanegy időben tűz ütött ki és a helyzet különösen az északi tartományokban oly véleásgorra fordult, hogy katasztrófától tartanak. BORZALMAS EGÉSI SEBEKET KEZELVEDETT egy 17 éves munkás: flu Tisdale, Saskatchewanban, amikor kőolajjal akart reggel tüzet gyújtani. A kőolaj helyett ugyanis gázolint öntött a kályhába, amely felrobbanván a gondatlan fiut úgyszólván egész a csontig égette. Felépüléséhez semmi remény.

NEM TUDOTT TULJARNI A CSENDŐR ESZÉN. A Saskatchewan Fort Pitt védékén veszedelmes ember hírében állt Carl Handel. Legutóbb pedig az a gyanu merült fel ellene, hogy még gyilkolt is. Egy csendőrt küldtek ki tehát magányos házához, hogy hozza a törvényt. Handel azonban a pincébe menekült és lelővéssel fenyegette a csendőrt. Két teljes álló napig néztek így egymásnak farkaszemet. A gyilkos többször lött ki a pincéből, főleg ha a csendőr szót hozza. Végül is a csendőr rázarta és eltorlósolta a pinceajtót, majd a közeli tótól egy árkot ásott a házig, ughogy a pincét néhány perc alatt elárasztotta vízzel. Nem telettszok időbe, míg a vízdék magát ravasznak képzelő veszedelmes embere csuronvisszen könyörgött a pinceajtónál, hogy engedjék ki. A csendőr eleget tett kívánságának és a prince-alberti börtönben helyezte biztonságba.

NYÁRI IDŐSZAMITÁST nemcsak Keletkanada egyes gyárvárosában, hanem a saskatchewan Weyburnban is bevezették. Eszerint egy órával igazították előre az órákat, hogy a világos napot jobban kihasználhassák. A három prérítartomány gazdái ebben már vagy egy hónappal megelőzték a városiakat és kora hajnaltoi késő estig szorgoskodnak a földeken.